

Universitatea «Alexandru Ioan Cuza», Iași
Facultatea de Litere
Catedra de Limbă Română și Lingvistică Generală

Prof. univ. dr. Eugen Munteanu

D o s a r d e c a n d i d a t u r ă

pentru funcția de director

Departamentul de Română, Jurnalism și științe ale comunicării și Literatură

comparată

Perioada 2014 - 2016

PROGRAM MANAGERIAL

În vederea candidaturii pentru funcția director al
Departamentului de Limbă și Literatură Română, limba română pentru studenții străini,
Jurnalism și Literatură Comparată,
Facultatea de Litere,
Universitatea «Alexandru Ioan Cuza», Iași

Data planificată a alegerilor:
Luni, 29 septembrie 2014, ora 12, amf. III/11
Candidat: prof. dr. Eugen Munteanu

Stimați colegi,

Întrucât în contextul dezbaterilor petrecute în Universitatea noastră în ultimii ani, ideile mele generale vă sunt cunoscute, vă voi prezenta în cele ce urmează, pe scurt, doar elementele centrale ale concepției mele și măsurile concrete pe care le voi propune în viitorul apropiat în vederea organizării Departamentului nostru.

Doresc mai întâi să enunț încă o dată principiile după care înțeleg să coordonez activitatea Departamentului. Acestea sunt: *calitate, transparență, eficacitate, solidaritate*. Aceste principii se vor reflecta sintetic în adoptarea *principiului colegial* de conducere.

Experiența, reputația științifică și profesională, experiența managerială (director executiv al Școlii Doctorale de Studii Filologice, director al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”) mă recomandă probabil ca cel mai potrivit pentru a încerca să fac ceva pentru redresarea prestigiului și al calității filologiei ieșene în Facultatea de Litere. În plus, mai sunt două motive pentru care ar trebui să mă votați:

- 1 Sunt realmente independent și neutru, ceea ce înseamnă că nu voi avea de îndeplinit promisiuni electorale, nici legitime, nici inavuabile ci voi fi liber să propun măsuri sau să iau decizii de interes colectiv. Este de notorietate publică faptul că nu am nici o „partidă”, nu aparțin nici unei găști sau unui grup de interese.
- 2 Am dovedit cu prisosință, atât în gestionarea propriei cariere, cât și la conducerea entităților de care am fost responsabil, că sunt unul dintre „cei aleși de zei”, în sensul că lucrurile îmi ies așa cum le doresc, mie și alor mei.

ÎN PRIVINȚA STILULUI DE CONDUCERE

Funcțiile principale ale directorului de departament vor fi cea de reprezentare a intereselor acestuia în exterior (decanat, rectorat), cea de coordonare și armonizare a activității didactice și de cercetare în Departament și cea de prezidare a ședințelor departamentale și a celor ale biroului departamental.

În această calitate și în limitele acestor atribuții, voi încerca să fiu un factor de echilibru și de armonizare între generații și între catedre. Voi institui dezbaterile într-o adunare generală a Departamentului (trimestrială) a tuturor problemelor generale și a celor specifice fiecărei catedre. Hotărârile luate prin consens vor fi întotdeauna sintetizate într-un document final care va fi distribuit fiecăruia din membrii departamentului. Voi prezida neutru ședințele de lucru ale biroului Departamentului, format din șefii de catedra și reprezentanții aleși ai catedralor. Toate deciziile operaționale curente vor fi comunicate sintetic tuturor membrilor departamentului, prin intermediul poștei electronice. Voi acționa în mod transparent pentru aplanarea conflictelor existente și pentru preîntâmpinarea apariției altora.

CHESTIUNI STRATEGICE

Catedrele actuale își vor menține autonomia decizională tradițională în privința curriculumelor și a programelor de studiu, precum și în cea a politicii de angajări și pensionări.

Vom armoniza sarcinile specifice ale celor patru componente ale departamentului (română, comparată, româna pentru studenții străini, jurnalism) astfel:

Vom întreprinde toate măsurile posibile pentru creșterea ponderii decizionale a Departamentului (în chestiunile financiare mai ales) în raport cu celelalt departament din Facultate, potrivit ponderii reale a studiului limbii și literaturii naționale într-o universitate românească de prim rang.

La fel cum, în cadrul Facultății, predarea limbilor străine este monopolul firesc al Departamentului de limbi străine, tot așa și predarea disciplinelor filologice cu caracter teoretic (lingvistica teoretică, lingvistica comparată, teoria literaturii, folclorul și antropologia, literatura comparată, estetica generală și literară, hermeneutica literară, științele comunicării, retorica etc.) vor fi predate în limba română, în cadrul Departamentului nostru, la toate secțiile Facultății. Colegii noștri de la limbi străine vor trebui să înțeleagă că această problemă nu este negociabilă, că nu este vorba despre orgolii sau interese de grup, ci pur și simplu de exigențele calității și ale datoriei implicite (asumată de toate universitățile serioase din lume) de a cultiva limba națională la unul dintre nivelurile ei cel mai înalte și mai subtile, cel al expresiei teoretice. Este un fapt că în orice mare universitate din orice țară europeană, pilonul de rezistență și marca de reprezentativitate sunt constituite de studiul și cultivarea limbii și culturii naționale, în limba națională. Reflectată în directivele și documentele Uniunii Europene, aceasta este de altfel “ideologia” dominantă în universitățile europene. Cu alte cuvinte, românistica are un viitor asigurat la ea acasa, cu condiția să nu așteptăm ca cineva din afară să ne “dea” ceea ce ni se cuvine.

Disciplină de viitor o dată cu progresul integrării europene, “limba română ca limbă străină” poate dobândi, inteligent organizată, o imagine mai clară și o pondere superioară în Facultate și în Universitate. Primul pas care trebuie întreprins în această direcție este asumarea de către catedra de profil a monopolului asupra organizării cursurilor intensive de limba română din vară. Un alt pas ar putea fi organizarea unei a doua sesiuni intensive de limbă și cultură românească, pe lângă cursurile de vară deja tradiționale, în timpul semestrului de iarnă, pentru studenți din țările europene. Există în acest sens programe de finanțare europene care pot fi accesate și obținute pe baza unui proiect convingător. Experiența mea de co-fondator și participant în fiecare an la cele opt ediții succesive de cursuri intensive de limbă și cultură românească la Universitatea din Jena (Germania) s-ar putea dovedi utilă.

În privința catedrei de jurnalistică, faptul că această nouă secție a Facultății se află pe o linie ascendentă atât în preferințele studenților, cât și în percepția publică, nu poate decât să ne bucure și voi stimula pe toate căile această evoluție.

ÎN PRIVINȚA ACTIVITĂȚII DIDACTICE

Scopul prioritar al coordonării departamentale va trebui să fie asigurarea calității la toate palierele: calitate a ofertei didactice, calitate a pregătirii studenților, calitate a examenelor finale (licență, dizertația de masterat, doctorat). În acest scop, voi alcătui un proiect al criteriilor calitative minimale la toate nivelurile, pe care îl voi supune dezbaterii și care, o dată aprobat prin consens, va constitui un normativ interior, în cadrul Departamentului.

Calitatea și excelența ansamblului sunt garantate de întrebuițarea optimă a competențelor și a specializării fiecăruia dintre membrii Departamentului. Voi spijini așadar pe toate căile și cu toată energia specializarea și afirmarea personală a fiecărui membru al Departamentului. În cazuri concrete, atunci când pentru una și aceeași disciplină există în Departament doi sau mai mulți specialiști, posibilele situații conflictuale vor fi prevenite prin aplicarea, în ordine, a următoarelor trei proceduri: a) repartizarea solicitatorilor la secții sau grupe de studiu paralele, b) negocierea colegială; c) concursul intern pe baza unor criterii convenite din timp.

ÎN PRIVINȚA ACTIVITĂȚII ȘTIINȚIFICE

Cercetarea științifică nu este o activitate de masă. Ea este o obligație și o condiție vitală pentru cariera universitară. Performanța este însă întotdeauna individuală. Urmăresc cu interes și admirație realizările din ultimii ani (tezele de doctorat, monografiile publicate, activitatea publicistică) ale colegilor mei mai tineri și mi-am format convingerea că potențialul existent poate și trebuie stimulat să se dezvolte la un nivel superior ca eficiență și vizibilitate. Problema noastră acum este asocierea în echipe puternice și eficiente. De aceea, voi stimula constituirea unor grupuri de cercetare, pe bază de afinități și preocupări, pe discipline sau interdisciplinare, care să obțină și să finalizeze cu succes granturi naționale, finanțate, după cum se știe, copios. În scurt timp, după câștigarea experienței administrativ-manageriale de către mai mulți dintre noi, putem viza obținerea unor granturi europene, care ne vor consacra

definitiv ca entitate distinctă în spațiul academic și cultural național. Ceea ce spun nu sunt visuri sau himere, ci lucruri realizabile. Că ne dăm sau nu seama, că o acceptăm integral sau nu, noi, româniștii din Iași, suntem produsul unei tradiții locale solide, privilegiați astfel din start în cursa pentru obținerea performanței. Ne rămâne doar să avem mai mult curaj, mai multă imaginație, mai multă solidaritate între noi și mai multă dorință de a munci și a reuși.

Vom încerca să ne facem mai vizibili prin publicațiile locale (Analele științifice, Acta comparationis, volumele colective), încercând și acreditarea lor pe trepte superioare. Am fost și sunt membru în diferite organisme de evaluare, cunosc mecanismele, am evaluat șansele și știu că nu este imposibil ca unele dintre publicațiile noastre să poată fi acceptate în circuitul internațional. Ceea ce ne lipsește nu este calitatea lor intrinsecă, ci cunoașterea mecanismelor “pieței” și abilitatea a ne impune “marfa”.

Am învățat mecanismul de acces la publicațiile cotate ISI (recent am fost cooptat în colegiul prestigioasei „Zeitschrift fuer romanische Philologie”) și voi transmite această experiență tuturor colegilor doritori să încerce. Vă asigur că redacțiile revistelor prestigioase au tot interesul să publice materiale de calitate despre cultura română scrise de români. Voi face din această țintă o preocupare constantă.

Voi propune evidențierea simbolică și recompensarea materială, din fondurile Facultății, a realizărilor științifice de excepție (publicații în reviste internaționale, participări la congrese, premii personale sau colective de prestigiu).

ÎN PRIVINȚA RELATIILOR CU PARTENERI STRAINI SI A VIZIBILITATII INTERNATIONALE

Cunosc bine, din interior, situația româniștii în universitățile din spațiul cultural germanofon și din cel francofon. Întrețin bune relații profesionale și personale cu româniști sau cu filologi din câteva universități de prestigiu din Europa, unde am fost în repetate rânduri profesor invitat (Muenster, Saarbruecken, Jena și Viena). Voi încerca de aceea să joc un rol mai activ în intensificarea relațiilor directe dintre Departamentul nostru și institute similare din străinătate, prin promovarea de programe comune de studiu (schimburi de studenți și doctoranzi) și cercetare (colocvii comune, proiecte de cercetare comune). Orice inițiativă personală în acest sens se va bucura de sprijinul meu necondiționat.

Voi stimula și voi sprijini constant participarea membrilor departamentului la congrese internaționale de rang “zero” (de exemplu: Congresul Internațional de Lingvistică și Filologie Romanică, Congresul Internațional de Lingvistică Funcțională, Congresul Internațional de Semiotică, Congresul Internațional de Literatură Comparată etc.), inclusiv prin procurarea de fonduri de deplasare, din bugetul Facultății sau al Universității, pentru cercetătorii mai tineri.

Iași, 24 septembrie 2014

Prof. dr. Eugen Munteanu

